

Prāvesta Juliana Začesta atmiņas par dzīvi un darbību Līvānu draudzē

Šī gada 25. jūnijā visa Līvānu Romas katoļu Svētā Miķeļa draudze sēroja, pavadot savu uzticamo mācītāju — JULIANU ZAČESTU uz mūža mājām.

1999. gada maijā novadpētniecības projekta ietvaros Līvānu draudzes prāvests piekrita uzrakstīt atmiņas par savu dzīvi un darbību Līvānu draudzē. Šis ir piemērotākais laiks, lai ar savām atmiņām priesteris varētu vēlreiz uzrunāt savu draudzi.

Atmiņām ir liela novadpētnieciskā vērtība, kas raksturo konkrētu laika posmu mūsu novada un visas Latvijas vēsturē.

Pierakstītajās atmiņās nav veiktas nekādas izmaiņas, jo tieši tā atklājas mūsu priesteri būtība — nekādas gaušanās par grūto dzīvi, cietumu un kara noimetni, bet tikai neizmērojama mīlestība uz Dievu, Romas Katoļu baznīcu, savu draudzi un cilvēkiem kopumā.

Es, Začests Julians, esmu dzimis 1914. gada 2. janvārī Ludzas draudzē — Ludzas rajona Zvirgzdenes pagastā Lauču sādžā, zemnieku ģimenē. Mācījos vietējā lauku skolā, 1933. gadā pabeidzu Ludzas ģimnāziju un tajā pašā gadā arī iestājos Rīgas Katoļu Teoloģiskajā augstskolā, kur studēju līdz 1938. gada pavasarim.

1938. gada 3. aprīlī Rīgas Arhibīskaps Metropolīts Antonijs Springovičs mani un vēl vienpadsmit mūsu kursa studentus, kuri jau bijām iepriekšējā gadā saņēmuši Diakona svētības, Svētā Jēkaba katedrālē iesvētīja par priesteriem. Kad mēs visi divpadsmit kursa biedri pēc iesvētībām atgriezāmies mācību mājā — Seminārā, viens no mums jokodamies jautāja: «Kurš tad no mums būs Jūdās?», jo mēs bijām kā 12 apustuļi. Tagad pēc vairāk kā 60 gadiem esmu palicis viens pats. Pārējie ir jau miruši. Arī priesterības 50 gadu jubileju sagaidījam tikai mēs divi no divpadsmit — Rīgas Sāpju Dievmātes prāvests Monsinjors Leonards Kozlovskis un es. Bet, lūk, 60 gadu jubileju jau sagaidīju es viens pats.

Savu pirmo Sv.Misi es turēju Ludzas baznīcā (vecajā) 1938. gada 22. maijā. Tad Ludzā par dekanu bija Antons Urbšs — vēlākais Liepājas bīskaps. Sprediķi šajā pirmajā Sv.Misē teica Ludzas ģimnāzijas kapelāns Ignats Deksnis — vēlākais Nautrēnu (Rogovkas) dekanš. Manas pirmās Sv.Mises svinībās dalību ņēma Ludzas dekanāta draudžu priesteri un daudz ļaužu. Tā ar 1938. gada 22. maiju aizsākās manas priesteri gaitas, kas vēl arī šodien turpinās. Pirmā darba vieta bija Rīgā — biju skolu un cietuma kapelāns. Tad, sākot ar okupācijas posmu no

1940. gada līdz 1964. gadam, mani stipri vajāja padomju varas orgāni. Es biju apcietinājumā — lāgērī un cietumā Maskavā. Tas bija mans pirmais apcietinājums. 1964. gada janvārī, par Sv. Komunijas pasniegšanu bērniem Nautrēnu (Rogovkas) baznīcā, čekisti safabriceja prāvu un mani Ludzā notiesāja uz diviem gadiem nosacīti. Šinī periodā mani arī bieži pārcēla uz citu draudzi. Tā es šinī laikā vēl paspēju divas kārtas pašrādāt Rīgā. Tad Nautrēnos, Niddermuižā, nelielu laiku apkalpojot arī Aizkalni (Jasmuižu) un Arendoli. Tad biju Augškalnē, Stolerovā, Kalupē, Ciskados un Rēzeknē. Un nu no 1964. gada marta mēneša skaitos Līvānos par dekanāta dekanu un draudzes prāvestu. Vatikāns man ir piešķīris prelāta godu jau no 1963. gada.

Iepriekšējais Līvānu dekanš Kazimirs Sosnovskis mani lūdza, lai atļauj viņam vēl pāris mēnešus padzīvot Līvānos. Un tā Līvānos es ieradās 1964. gada 21. maijā, un pirmo Sv.Misi Līvānos es turēju 1964. gada 22. maijā. Kāda savāda sakritība — 22. maijs ir arī mana pirmās Sv.Mises diena!

Divdesmit seši gadi bija nostrādāti citās draudzēs un nu sākās darbs Līvānos, kas jau turpinās pilnus 34 gadus. Un, ja šinī datumā — 22. maijā — atceros savas pirmās Sv.Mises 60. gadskārtu, tad reizē jāatceras arī 34 gadi Līvānos. Man padomā ir sarīkot šeit Līvānos — pateicības (Dievam) Dievkalpojumu — lūdzot visus draudzes locekļus, lai kopā ar mani konkrētā svētdienā noskaita pateicības lūgšanas.

Tagad varu atcerēties, protams, ne visu, bet svarīgāko, kas šajos 34 gados ir paveikts:

1. Baznīcas tekošie remontī:

a) baznīcas torņa remonts — nomainīts melnā skārda segums torņa rietumu pusē, aizvietojot to ar cinkotu skārdi;

b) uzlikts jauns skārda jumts un jauni griesti procesijas telpai un arī daļa jaunas grīdas procesiju telpai;

c) pie ieejas baznīcā ielikti jauni griesti;

d) 1967. gadā lielas vētras rezultātā bija bojāts baznīcas jumts. Remontējot to, iznāca 22 ailes (rindas) cinkota skārda;

e) baznīca krāsota iekšpusē trīs reizes. Vairākkārt piestrādāja mākslinieks Baumanis no Rīgas. Baznīcu krāsāja arī no ārpuses — meistars no Rīgas — Nepārts;

f) kopīgas un procesiju telpas koridors ir vairākas reizes remontēti — krāsoti un balsināti, ar vietējo meistaruru palīdzību.

2. Baznīcā četras reizes bija ielauzušies zagļi — šo to aiznesa un atstāja «darbu» — visu atkal sakārtot.

Šajā sakarā gribas pieminēt kuriozu gadījumu. Kad baznīcas zagļi bija projām, pēc mēneša viens cilvēks atnesa zagļu paņemtus divus svečturus un krustu. Izrādās tā — zagļi nozagtas lietas pārdeva Valmieras prāvestam Kazimiram Sosnovskim, kas piedāvāto precī pazina un no zagļiem atpirka. Vēl vienā baznīcas apzagšanas gadījumā kūpināmo trauku atradām šeit pat upes malā iekritušu un sapinušos upes kārklos.

3. Baznīcas dārzā pirms diviem gadiem uzstādījām jaunu Misiju krustu no ozola koka. Iepriekšējais krusts, ko bijām uzstādījuši, jau bija nopuvies.

4. 1993.-1994. gadā Baznīcas īpašumā atgriezta Baznīcai piederošo dzīvojamā māja, kurā komunisma laikā bija veikals un dzīvoja trīs ģimenes. Arī šo māju izremontējam.

tējam un piebūvējam nojaukto verandu (no ķieģeļiem). Tāpat saremontētas agrākās baznīcai piederošās būves — šķūnītis, klētiņa un pagrabs. Šķūnītim uzlikām jaunu skārda jumtu. Klētiņai piebūvējam verandu un apšuvām ar ķieģeļiem.

5. Bija problēmas nostiprināt valni, kas atrodas pretī baznīcas galam uz upi. Šo valni kopā ar akmeņiem puikas mēdza izjaukt un akmeņus ievēlēt upē. Tas draudēja ar baznīcas žoga iegāšanos upē. Šī valņa nostiprināšanai izlietojām 1,5 tonnas cementa. Pēc tam iestādījām apkārt kokus, tos apvilcām ar žogu un sargājām no puikām un zvejniekiem. Tagad koki jau ir saauguši lieli un puikas akmeņus no valņa vairs nevar «izzeļot».

6. Baznīcas liturģiskās drēbes ir sagādātas pilnībā — pat divos un trijos eksemplāros. Varam izvēlēties atkarībā no svētku lieluma, kādu tērpu lietot dievkalpojumā. Baznīcas drēbju gatavošanā lielu darbu veica klostera māsas, kuras šeit Līvānos dzīvo.

Tagad par garīgiem pakalpojumiem, kurus nācās man vienam pašam veikt. Laika posmā no 1964. gada 22. maija līdz 1998. gada 22. maijam — kopā:

nokristīti — 3662, salaulāti — 788, apbedīti ar priesteri piedalīšanos — 1603, iestiprināti — 1460, pirmā Sv.Komunija — 1912, pie grēksūdzes piegāja un Sv.Komuniju saņēma 589491 (tātad vairāk par pus miljonu!!!). Dievkalpojumi noturēti visās svētdienās un svētku dienās, kā arī visās darba dienās (netika izlaista neviena diena), apmeklēti 3200 slimie, veikti 4420 sprediķi baznīcā, 1601 kapsētā apbedīšanas gadījumos un 578 kapu svētku laikā. Draudzē ir 17 kapsētas, kurās katru gadu tika noturēti kapu svētki.

Baznīcas arhīvu papildina 34 gadus manīs vēstās metrisku grāmatas. No 1964. gada līdz 1993. gadam latīņu valodā, bet pēdējos gados — latviski. Kopš esmu šeit kā dekanš — draudzē ir notikušas piecas bīskapu vizitācijas. Divas reizes šeit bija atbraucis Kardināls J.Vaivods, tad bīskaps Vilhelms Ņukšs, Jānis Čakuls un Jānis Pujāts. Bīskaps Jānis Bulis ir bijis privāti. Ir bijuši arī priesteri no Lietuvas un Baltkrievijas, piemēram, arhibīskaps K.Dulbinskis.

Turpinājums nākamajā numurā.

Spiegi mainījās — no Lielvārdes, kad braucu ar autobusu, līdz Pļaviņām pavadīja viens, tad Krustpili pārņēma cits. Mans spiegs aiz sienas — Bērزلaps, bija ļoti aktīvs: zem grīdas no sava dzīvokļa izraka alu uz manu dzīvokli, lai mani noklausītos. Un krāsnij pārsita iekšējo sienu, tā, lai es kurinot sildītu arī viņa dzīvokli. Krāsnis bija jau agrāk būvētas un apsildīja kā to telpu, kur es dzīvoju, tā arī otru — pretējā pusē.

Līvānu draudze ir liela.
Cilvēki, kuri savā ticības pār-

Jautāsiēt — no kā tad dzīvot? Varu apgalvot un apliecināt — Dievs gādās! Dieva apredzība ir ļoti skaista. Ticiet Dieva gādībai par cilvēkiem, jo Dievs cilvēkus mīl.